
INTERJÚ DR. PÉTERFALVI ATTILÁVAL

A FŐSZERKESZTŐ KÉRDEZ CÍMŰ ROVAT

dr. Péterfalvi Attila András: jogász, a NAIH elnöke, egyetemi oktató

ICSA: A NAIH feladatai közül mit tart 2023. év legnagyobb kihívásának, és miért?

PA: A legnagyobb kihívásnak a következő évre az adatvédelem területén az Európai Adatvédelmi Konferencia megszervezését tartom. Magyarország először 2006-ban volt helyszíne a Konferenciának, majd 10 évvel később 2016-ban ismét mi rendeztük meg a találkozót. Nagy megtiszteltetés a magyar hatóság számára, hogy 2023-ban újból Budapest ad otthont ennek a fontos eseménynek.

Ezek a konferenciák zártkörű rendezvények, hozzávetőlegesen 100 fő részvételével. 2016-ban Giovanni Buttarelli - az akkori európai adatvédelmi biztos - vetette fel, hogy hasznos lenne az érdeklődő adatkezelők és szakemberek számára a konferenciához kapcsolódóan egy nyílt napot szervezni. Miután eddig ez a felvetés nem valósult meg, arra gondoltunk, hogy mi most megvalósítjuk és jövőre az érdeklődők számára szervezünk egy nyílt napot, melyre olyan érdekes témákat tervezünk, mint pl. a mesterséges intelligencia adatvédelmi vonatkozásai, illetve az adatvédelmi tisztviselők szerepe.

Emellett a hatóság szempontjából kihívás lesz az információszabadság területén a megváltozott átláthatósági szabályok alkalmazása és a hatóságot megillető új hatósági jogkör gyakorlása. Ezek a szabályok az uniós pénzekhez való hozzáférés miatt a jogállamisági eljárás lezárása érdekében kerültek beépítésre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvénybe (Infotv).

Egyébként az a most megvalósult módosítás, hogy a NAIH kapjon hatósági jogkört bizonyos információszabadságot érintő esetekben nem újkeletű, hiszen erre korábban már én is tettem javaslatot (bírságot nem indítványoztam, hiszen a költségvetési szervek esetében a bírság a költségvetés egyik zsebéből kerül át a másikba, nem jelent új bevételt). Én azt indítványoztam, hogy azokban az esetekben, amikor jogszabály kötelezi az adatkezelőt a közzétételre és ennek nem tesz eleget, akkor hatósági jogkörben lehessen elrendelni az adatok nyilvánosságra hozatalát. A bírság maximális összege ötven millió forint lehet, amely eltér az Infotv. alapján az adatvédelmi jogsértés esetén kiszabható bírság maximális összegétől, amely húszmillió forint lehet. Jó lett volna ezeket egységesíteni.

A napokban zárul az az európai uniós információszabadság projekt, amelynek kedvezményezettje a NAIH, a tárgya az volt, hogy az első vonatkozó törvény hatályba lépése - 1992 - óta feltérképezze az információszabadság érvényesülését Magyarországon. A projekt keretében külső szakértők közreműködésével négy területen vizsgáltuk a nyilvánosság érvényesülését: központi kormányzás, önkormányzatok, közpénzek átláthatósága és az információszabadság érvényesüléséért felelős intézmények.

A tapasztalatokat összefoglaló tanulmány alapján a NAIH a nyilvánosság szélesítésére vonatkozó javaslatokat is meg fog fogalmazni, melyek érinthetik a hatályos jogszabályi rendelkezéseket. Elmondható, hogy bennünk is megfogalmazódott javaslat olyan központi interneten elérhető felületre, amelyen az érdeklődők számára könnyen hozzáférhetővé tehető a legfontosabb közérdekű és közérdekből nyilvános adatok, beleértve a közpénzek felhasználására vonatkozó adatokat és szerződéseket is. Tulajdonképpen ez most a közadattárra vonatkozó rendelkezések hatályba lépésével többé-kevésbé meg is valósul. Az átláthatósági eljárásra vonatkozó szabályok hatályba lépésével fejest ugrunk az ismeretlenbe, hiszen nem tudjuk hány ilyen hatósági eljárásunk lesz, melyre nagyon rövid, 45 napos határidők vonatkoznak és ezekkel a döntésekkel szemben jogorvoslatként bírósághoz lehet fordulni.

Emellett az európai uniós jogalkotásban is születtek olyan jogszabályok, amelyek a jövő évben alkalmazandóvá válnak és új feladatot adnak a hatóság számára.

2023. májusában lesz 5 éve, hogy a GDPR alkalmazása elkezdődött. Érdeemes áttekinteni a tapasztalatokat, hogy esetleg szükséges-e a rendelet módosítása.

Nem várható változtatás a GDPR rendelkezéseiben, ugyanakkor az megállapítható, hogy a tagállami jogalkalmazás során lehetnek eltérések, melyek akár jogértelmezési különbségekből is eredhetnek. Gondolok itt például arra a magyarországi bírósági döntésre, amely elvitatta a NAIH hatáskörét abban, hogy hivatalból elrendelje a jogellenesen kezelt adatok törlését. Az Európai Adatvédelmi Testület értetlenül állt a döntés előtt, a Bizottság képviselője pedig kötelezettségszegési eljárást helyezett kilátásba. Az ügy végére az Alkotmánybíróság tett pontot azzal, hogy megállapította: a bíróság korlátozta a NAIH jogkörét, ugyanis hivatalból is el lehet rendelni a jogellenesen kezelt adatok törlését. A konkrét ügyben a bíróság helyben hagyta a hatóság határozatának azon részét, amelyben megállapította, hogy az adatkezelő jogellenesen gyűjtött kb. 600.000 aláírást, nem volt megfelelő a tájékoztatás és a bíróság összegével is egyetértett, azonban úgy ítélte meg, hogy kérelem hiányában hivatalból nem rendelhető el az adatok törlése. Az Európai Bizottság az eljárási szabályokat abból a szempontból értékeli, hogy biztosított-e a GDPR egységes alkalmazása.

ICSA: Tervez-e a hatóság oktató anyagokat, témaspecifikus tájékoztató anyagokat jövőre?

PA: A jogpropaganda számunkra nagyon fontos, de a különböző tájékoztató anyagok készítése már kapacitás kérdése. Természetesen igyekszünk minél szélesebb körben tájékoztatást adni mind az adatvédelem, mind pedig az információszabadság területén. Az új hatáskörünket illetően is készülnek majd tájékoztató anyagok.

Megjelentettünk tájékoztatást például azzal kapcsolatban, hogy az átalakuló egyetemekre vonatkozóan hogyan kell alkalmazni a nyilvánosság szabályait. Ahogyan korábban említettem hozzáférhető lesz az információszabadság projekt záró dokumentuma is.

Tekintettel arra, hogy a GDPR értelmezésére a tagállami adatvédelmi hatóság nincs feljogosítva, így az adatvédelem területén a lehetőségeink korlátozottak. Az Európai Adatvédelmi Testület által elfogadott iránymutatásokat, dokumentumokat azonban a NAIH honlapján közzétesszük, ezek a legtöbb esetben magyar nyelven is elérhetőek.

Ahol nagyobb mozgásterünk van, azok az adatkezelések, amelyek tagállami kompetenciába tartoznak.

Így például a választásokkal kapcsolatosan adtunk ki olyan tájékoztatást, amelyben jeleztük az adatkezelők felé, hogy ezt fogjuk számon kérni.

Emellett konkrét ügyekben hozott határozatokat, állásfoglalásokat is közzéteszünk általában anonimizálva, illetve azonosító adatokkal együtt, amennyiben szankcióként ezt a határozat elrendeli. Ugyanezt megteesszük információszabadság ügyekben is.

Fontosnak tartom megemlíteni ebben a körben, hogy a hatóság éves beszámolója is elérhető a honlapunkon. Külön érdekességként emelném ki, hogy a közeljövőben - 2023. év elején - egy animációs filmmel is készülünk, melyben s közérthetően magyarázva szeretnénk a nyilvánosságot tájékoztatni adatvédelemről és információszabadságról.

ICSA: Hogyan készül a hatóság a technológia változásokra újdonságokra? (gondolok itt pl. AI, Blokklánc technológia)

PA: Mint ahogyan korábban említettem a GDPR hatálya alá tartozó adatkezeléseknél a tagállami adatvédelmi hatóság mozgástere szűkebb. A rendelet bevezette az "egyablakos ügyintézés". Amennyiben a tech-cég adatkezelése ezen illetékességi szabály körébe tartozik

és az eljáró vezető hatóság nem a NAIH, általában minden olyan ügyben bejelentkezünk úgynevezett „érintett hatóságként”, amely új technológiához kötődik vagy közösségi médiához kapcsolódik, mert a döntés meghozatalának részesei kívánunk lenni. Ezt az eljárásban a határozat-tervezet véleményezése teszi lehetővé számunkra. Gondolkodunk egyébként abban is, hogy meghívunk olyan gazdasági szereplőket, akikkel közvetlenül átbeszélhetjük a technikai újdonságokat, lehetőséget adva arra, hogy bemutatthassák hol állnak a fejlesztésekkel és azok milyen adatvédelmi kérdéseket érintenek. A mesterséges intelligenciával kapcsolatban a legutóbbi nemzetközi adatvédelmi konferencián az Európai Bizottság egyik képviselője arról beszélt, hogy egyedül a tagállami adatvédelmi hatóságok azok, amelyek rendelkeznek arra nézve hatáskörrel, hogy a mesterséges intelligencia működését ellenőrizni tudják. Ez azért fontos, mert a mesterséges intelligencia öntanulása miatt nem elegendő a bevezetése előtti hatásvizsgálat, hanem rendszeresen, időszakonként visszatérően kell ellenőrizni a működését, adatkezelését.

Fontos, hogy hogyan tudjuk bevonni, felhasználni, a javunkra fordítani ezeket a technológiákat úgy, hogy közben ne legyünk kiszolgáltatottak és ne csökkenjen a magánszféránk.

ICSA: Mint magánember, mennyire hallja meg a köz hangját, mennyire olvas a híreknek utána? Mennyire fogékony véleményekre, tartalmakra?

PA: Muszáj. Nem tudom szétválasztani az énjeimet: a magánembert, a hatóság elnökét és az oktatót. Nagyon izgalmasnak is tartom az adatvédelmet és az információszabadságot, hiszen a társadalmi létünk minden elemét, mozzanatát átfogják, így nem is tudnék nem figyelni ezekre a tartalmakra.

Volt már több olyan hír is, amelyre azt mondtam, hogy hivatalból nézzünk utána, nézzük meg mi is ez. A közelmúltban pont egy olyan mesterséges intelligenciáról olvastam, amely verset írt. Nagyon érdekes volt, hogy hogyan teszi ezt, mi az eredménye. Ezek magánemberként is nagyon érdekelnek.

ICSA: NAIH elnökeként, több évi oktatóként- mi motiválja ilyen hosszú időn keresztül?

PA: Az adatvédelem, információszabadság területével igen rég óta foglalkozom, az 1980-as évek vége óta. Ha jól emlékszem 1988-ban jelent meg az első írásom ebben a témában. Izgalmas terület, rengeteg újdonsággal, és ez önmagában motiváló. Rendszeresen részt veszek konferenciákon előadóként és több egyetemen is tanítok.

Az oktatás természetes közeg a számomra, hiszen a családomban szinte mindenki pedagógus volt, és ha az ember fiatalok között mozog, az fiatalon is tartja.

(Ezt némiképp árnyalja a Covid járvány miatti távoktatás, amely önmagában rengeteg adatvédelmi, adatbiztonsági kérdést vetett fel.)

Azért sem lehet megenni, mert mindig jönnek újabb kérdések, kihívások. A hatóság területén is folyamatos a változás: új feladatok, hatáskörök, az ember nem tud unatkozni.

A kiadvány aktív támogatója a kortárs művészetnek!

No.1. magazin képeinek alkotója: **WEILER PÉTER**

Képek forrása: www.peterweiler.com

DAT/APATRON